

Elfde preek over Lukas 2 vers 8-12

En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vrees. En de engel zei tot hen: Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al de volke wezen zal. Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: gij zult het kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

De Apostel Paulus zegt, 1 Tim. 3: 16: En buiten allen twijfel, de verborgenheid der Godzaligheid is groot: *God is geopenbaard in het vlees.* Wonderbaarlijk was Jezus geopenbaard in Zijn geboorte, want God werd mens; wat eeuwig was, wordt tijdelijk; Die een Geest was, wordt lichamenlijk; het leven zelf wordt sterfelijk; die een Heere was van alles, wordt geboren als de minste slaaf; Die de hemel tot Zijn troon had, wordt gelegd in een kribbe; wiens dienaars zijn duizenden van engelen, Die wordt nu verstoten van de mensen, geworpen bij de beesten. Is dat niet een grote verborgenheid, daar 't eeuwige tijdelijk wordt, God-Mens, dat gevleesde Woord. Die dit maar verstaat, is terstond overwonnen, en moet haast toestemmen dat dit een grote verborgenheid is.

Maar niet minder wonderlijk is deszelfs prediking, die zo veracht wordt geboren. Diens geboorte wordt door de engelen gepredikt; en zo is Hij gerechtvaardigd in de geest, gezien van de engelen, gepredikt onder de Heidenen, geloofd in de wereld. Hoewel Hij van de mens geboren zijnde, daar zo lang verkeerde, die de mensen verstieten, en die de aarde veracht, dient de hemel zelf. Dit is dan een wonder boven wonder. Want gelijk in Christus' geboorte zonderlinge nederigheid was, zo is in de verkondiging van deze Zijn geboorte een zonderling grote en wonderlijke heerlijkheid.

Wij hebben deze morgen gezien Jezus' wonderlijke verachting. Ziet nu Zijn wonderlijke heerlijkheid. door de prediking des engels. Hier is de eerste openbaring van Christus' geboorte. Daarin zijn twee dingen aan te merken. Men kan die afdelen:

- I. Door een predikatie der engelen; cancio Angelica.
- II. Een lofzang der engelen; cantio Angelica.

In deze redevoering der engelen zijn twee dingen aan te merken.

1. De omstandigheid van de predikatie.
2. De openbaring zelf aan de herders.

1. De omstandigheden van deze openbaring zijn twee.

- (1) De prediking aan wie dit geschied, vers 8, en 2.
- (2) De manier op welke zij wordt gedaan, vers 9. Die methode is hemels, met welke dit wordt geopenbaard aan de herders, die woonden op het veld, wier werk was in de nacht te waken over hun kudde.

1.

Er is geen plaats op aarde, waar God nederdaalt, of waar de engelen verschijnen, of die is daarom verheerlijkt door de patriarchen en profeten. Als wanneer een hemelse stem Abraham weerhield van Zijn Zoon Izak te slachten, die plaats werd genoemd Jehovah Jireh, *de Heere zal het op de berg voorzien.* Hier verschenen de engelen aan de herders in die landouwe; een plaats tussen Bethlehem en Jeruzalem, gelijk sommigen menen, hetzelfde stuk land waar Jakob sliep, en de engelen op en neer zag klimmen op de ladder, die van de aarde naar de hemel reikte; en als hij ontwaakte, bouwde hij een altaar, en noemde die *Bethel*, 't huis Gods. Gen. 28: 18.

Nu, waar kon het eerste nieuws van Christus' geboorte en menswording beter verkondigd worden, dan in dezelfde plaats, waar ze eerst is gezien en vertoond in een gezicht. Waar kon die blijde boodschap beter verkondigd worden, dan waar ze beloofd was aan de aartsvaderen, de patriarchen, waar Jakob olie goot boven op de steen; de eerste zalving met olie waarvan wij lezen in de Schrift. Op dit stuk land is door Gods voorzienigheid eerst geopenbaard Christus, de Gezalfde des Heeren. Daar stond het altaar, die genoemd was Bethel, de Kerk Gods, die als een heilige plaats gezegend is als een huis Gods, en een poort van de hemel. Dus gedacht God aan de eed die Hij Abraham gezworen had, als Hij dat ware zaad aan de vaderen had beloofd, ofschoon lange tijd, en vele jaren daarna in dezelfde landstreek van Bethlehem, aan de herders eerst het verkondigen.

De menswording van onze Heere Jezus is zo vol wonderen, als de hemel met sterren. Dit heerlijk Kind, geboren te Bethlehem, werd daar niet eerst bekendgemaakt. Hij was ontvangen te Nazareth, en geboren te Bethlehem; Hij woonde en leefde lang te Kapérnaüm maar stierf buiten Jeruzalem. Christus verkeerde meest in Galiléa, een (half) heidens land; de Zoon Gods hield Zich (soms) meer bij de Barbaren op dan bij de Joden te Bethlehem, die Hem verstieten. Zijn moeder bracht Hem voort binnen de muren van de stad der Joden, Bethlehem; maar de tijding werd eerst gehoord buiten in 't land, dat de Heidenen toebehoorden. De wijzen uit het Oosten kwamen op het gezicht van Zijn ster, met goud en wierook naar Jeruzalem, om Hem te offeren en te aanbidden, waarover Jeruzalem zowel als de Koning Herodes beroerd werden, op de boodschap van die nieuwgeboren Koning der Joden, Matth. 2: 2. Hij kwam tot de Zijnen, maar die wilden Hem niet aannemen .

Christus werd eerst bekend gemaakt aan de Heidenen, die waren vreemdelingen der verbonden: niet aan de Joden, die de tabernakel dienden; want Jezus, om het volk te heiligen, door Zijn eigen bloed, heeft buiten de poort geleden, Hebr. 13. De weldaad van het leven en de dood van onze Zaligmaker werd niet alleen meegedeeld aan het zaad Davids, maar ook aan zondaren uit de heidenen. Hij leed niet binnen, maar buiten Jeruzalem, omdat de vruchten van zijn dood voor allen open lagen. Hij voer naar de hemel van de Olijfborg, buiten Bethanië, omdat Hij 't Koninkrijk der hemelen opende voor al de gelovigen. De voordelen van Jezus' menswording waren zowel tot zaligheid der Heidenen, als voor de Joden, voor wie Hij vlees was geworden, en in de wereld kwam.

Een andere omstandigheid van de plaats is in de tekst dat de engel het open veld verkoos, om de Messias van de wereld te verkondigen; want de priesters van de tempel zouden niet blij zijn te horen van Zijn komst, om al de schaduwen en voorbeelden te doen vertrekken en af te snijden. Zij, die de stad bewoonden, wilden zulk een Profeet niet ontvangen en verwelkomen, die tot hen zou zeggen: *Verkoopt alles, en geeft het de armen, en gij zult een schat in de hemel hebben.* De pleitplaats des gericht zou lachen met Zijn voorstel: *die uw rok ontnemt, laat hem ook uw mantel.* Maar de effen velden waren niet gekant jegens 't gevoelen van een Zaligmaker, welke is Christus de Heere. Op haar aangename vruchten werd deze liefelijke tijding eerst uitgestort, alsof de dauw van deze nieuwe lichte dag, de aarde veranderde in een ander paradijs. Want nu zou Jezus' geboorte de wereld vervullen met heil en genade van een God van volkomen zaligheid. Nu zijn de bomen des Heeren vol sap, en zijn tempel vol gelovigen, gelijk de velden vol koren staan in de oogst. Dit was het goede welbehagen van Hem, Die geboren werd te Bethlehem.

2. Ziet de wijze, hoe wonderlijk Jezus geboorte wordt geopenbaard door een engel, die in dit veld kwam bij de herders eer zij het wisten. Waarmee komt Hij, en wat veroorzaakt dat? Vrees in zich.

- a. De openbaring, zelf, vers 10. *Vreest niet, ik boodschap en verkondig u een blijde tijding.* Zo bereidt hij hen voor, eer hij de zaak openbaart.
- b. De boodschap zelf, *dat u geboren is, heden nu, voor u, zulk een groot Zaligmaker.*

c. De bevestiging daarvan, vers 12. Geloofst gij het niet? Ziet het met uw ogen; beeldt u geen heerlijkheid in, geen troon, of kroon en scepter; *maar een arm Kind, in doeken gewonden, ligt te Bethlehem, in een kribbe.*

1. De wijze van deze geboorte is zo wonderlijk als Zijn Naam Zelf, die toch wonderlijk is. Kon ik u maar aftrekken van aardse bijgelovige gedachten, dan zou dit kracht op uw ziel hebben. De boodschap geschiedde door een engel. Waarom niet door een profeet, door Zacharias, of een ander? Waarom door een engel?

(1) Opdat zulke predikers moesten verkondigen dat wonder, en hun verzekeren zouden van die geboorte, Joh. 8: 44. Zij zijn onfeilbaar, en kunnen niet liegen.

(2) Opdat blijken zou, dat dit Kind was de eniggeboren Zoon Gods, Die de engelen moeten aanbidden, Ps. 97: 7, en Hebr. 1: 6. Dan moetenzij Christus nog aanbidden, als Hij in de wereld is in de meeste vernedering. omdat te betonen zo prediken zij

2. Die engel stond daar. Sommigen duiden dit op de plaats waar hij stond. Hij hing als in de lucht. boven hun hoofd. Maar anderen nemen het op deze wijze: hij stond er onvoorziens. eer zij het wisten; zoals Hand. 4: 1; Lukas 20: 1, waar dit woord zo genomen wordt. Ziet, zo vaardig waren zij, daar staande eer de herders ervan wisten.

3. 't Bewijs is, dat de heerlijkheid des Heeren hen omscheen. Men moet dit niet oneigenlijk verstaan voor een bijzonder teken van Gods heerlijkheid, want die kan niemand omschijnen. Welk is dat teken geweest? Zien wij op de gewone stijl van Gods Woord, en ook op dit woord, zo blijkt dat het een schijnend licht van de hemel was, dat daar kwam, en hen als de zon omscheen; want er staat: de heerlijkheid des Heeren omscheen hen. Zij omscheen hen gelijk Johannes in de Openbaring van de Heere omschenen werd. Bijzonder indien men er bijvoegt Ezech. 27: 28, daar zag hij een troon, en gelijk als een vuur, dat rondom zich vertoonde, in zulk een gedaante. En als Christus Zijn heerlijkheid toonde, Openb. 1: 17. Zodat het licht wel *heerlijkheid* genoemd wordt, en daar bijgevoegd; want in de gehele wereld is niet heerlijker, dan het licht, waarom het de naam van *heerlijkheid* draagt. En het wordt genoemd *de heerlijkheid des Heeren*.

(1) Omdat het betoonde, dat de Heere daar bijzonder tegenwoordig was; als Exod. 16: 10; Ezech. 2:1. Die heerlijkheid toonde, dat de Heere daar was.

(2) Dat licht schreef als met klare stralen, dat dit verachte Kind toch was de Heere van alles.

Daaruit leren wij: dat, hoe veracht Christus is, als Hij geopenbaard wordt aan de zielen van Zijn kinderen, zo komt Hij met heerlijkheid. Christus is verstoten van allen bij de beesten; nochtans als Hij geopenbaard wordt, zo gebeurt dit met des Heeren heerlijkheid. Joh. 1: 14, Het Woord is vlees geworden, en het heeft onder ons gewoond, en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Enig geborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Christus is zwak vlees geworden; Het woonde ook onder ons, maar als Hij geopenbaard werd aan hen, die Hem zagen in een arm hutje, toen zagen zij Zijn heerlijkheid. En zo kan men Christus nog zien.

In het Oude Testament, als zij Christus door een straaltje zagen, was Zijn licht ook heerlijk. Jes. 9: 5: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en wij hebben zijn heerlijkheid gezien; want Hij draagt die op zijn schouders, zodat men Zijn Naam noemt: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst.* Die maar ogen heeft, die ziet dit. Als Christus aan 't kruis hing, zag Hem de moordenaar aan als Koning, die een rijk had, Lukas 23: 43. Hij zag een koninklijke heerlijkheid in Jezus. Die mens mocht denken: nu ben ik zoveel als Gij; nochtans zag hij een heerlijkheid in Hem, wanneer Hij in de grootste smaad was opgehangen, en niemand iets in Christus zag, zijn discipelen Hem verlieten, en anderen geen gedaante in Hem zagen om Hem te begeren. De moordenaar wordt maar door

Christus geraakt! En dan ziet Hij door die verachten staat van ellende heen. O wonder! hij zag in Christus nog een Koninkrijk.

Maar het was nacht toen de engelen tot de herders kwamen, en waarschijnlijk in de laatste nachtwake, voor 't aanbreken van de morgenstond. Christus kwam om 't licht aan de dag te brengen, *en te verlichten een ieder mens, komende in de wereld.* Joh. 1. Op deze dag van genade bescheen de zaligheid de zielen der mensen, die geweest waren in de duisternis der verdoemenis, wanneer de zon zich onderdanig boog voor de geboorte van onze Zaligmaker, wanneer de Zon der gerechtigheid opging, en ons bezocht met een Opgang uit de hoogte. Zo de zon eens stilstond op de dag, op Jozua's gebed, waarom mocht de nacht niet verkort worden, om de geboorte van de Zaligmaker te aanschouwen? Dit kind van heerlijkheid was 's nachts geboren, die Hij veranderde in de dag.

Nu de Goede Herder, Die Zijn leven stelt voor Zijn schapen, wilde Zich eerst openbaren aan de goede herders, die waakten over hun kudde. Mij dunkt, ik zie zijn belofte ontdekt aan Mozes, Jakob en de patriarchen, wiens beroep en hantering het was hun schapen te hoeden en te bewaren, in deze een daad, dat Hij de herders verkiest boven alle anderen, aan wie de triomf van Zijn geboorte wordt ontdekt en bekendgemaakt. De eerste man, die God in de hemel vond, was de rechtvaardige en onnozele Abel, een getrouw herder, zoals wij lezen Gen. 4: 4. Nu de eerste mensen, die de Godmens Jezus Christus op aarde vonden, waren de herders, die er het eerste gezicht van hadden. Israël was verlost van dienstbaarheid uit Egypteland, dat de hel verbeeldde; en dat werd uitgewerkt door Mozes, die de schapen van zijn vader hoedde, Juda was verlost uit Babel; een ander voorbeeld van de hel, op 't gebod van Cyrus, die toen een machtige prins was, doch eerst een herder. Maar de ware verlossing werd eerst bekendgemaakt en overal verspreid door de herders, die hun kudden weidden in de velden van Bethlehem.

Dit blijde nieuws mochten de priesters hebben in de tempel en de herders in het veld, hoewel die ver vaneen waren. Maar Zacharias mocht zeggen: "Heere, wij hebben dikwijls de lammeren geofferd, 's morgens en des avonds; tweemaal daags hebben wij uitgezien naar de zaligheid van 's werelds Heiland, die in 't vlees zou komen, als wij de offerande bereiden."

De herders mochten ook zeggen: "Heere, wij hebben zorgvuldig onze kudde gevoed in de hitte des daags en de koude 's nachts, niet zozeer om de wol en 't voordeel, maar opdat deze offerande mocht geslacht worden op Uw altaar. Nochtans deze onnozele dieren zijn maar schaduwen van dat ware Lam Gods, dat lijden moest en gedood worden voor de zonden der wereld. Maar nu is het ware tegenbeeld van al die voorbeelden gekomen, om Gods gerechtigheid te voldoen."

Ziet, Gabriël verscheen aan Zacharias, de priester, en de tronen van de hemel wensden deze herders geluk en zegen, alsof zij zeiden: op deze nieuwe tijding zo verlaat de velden, geeft over uw kudde schapen, er is geen verder gebruik van brandoffers; gaat, ziet het Kind dat voortaan de arme beesten zal bevrijden van slachten, en de wereld zalig maken van haar zonden.

Een engel des Heeren verscheen aan deze herders. Ziet hij komt even nadat Maria was verlost. De ware zelfstandigheid van een engel is niet goed zichtbaar voor een mens; hij kwam in een gedaante voor de mens verdraaglijk. Zacharias was bezocht door zulk een gezant van de hemel, terwijl, hij met offeren bezig was in de tempel, Lukas 1: 11. Daar verscheen hem een engel des Heeren, en de engel Gabriël was gezonden tot de gezegende maagd Maria, in de stad van Nazareth, vers 26. Hij was een bijzonder Serafim, die altoos staan voor Gods troon. Het werk waaromtrent hij kwam was van 't hoogste aanbelang, er was nooit om groter bezigheid een engel gezonden van de hemel op de aarde. Hij kwam met grote spoed, nadat Christus was geboren; want hij zegt, dat hun heden geboren was, in de stad Davids, de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere. Als God Sodom wilde verderven, maakte Hij zulks zijn vriend Abraham bekend, voor wie Hij zulks niet wilde verbergen, Gen. 18: 17.

Veel meer als de Heere een volk wilde behouden, wilde Hij zulks door een engel openbaren, alsof Hij zei: *Zal Ik voor deze godsdienstige, herders, die zo zorgvuldig zijn, de dingen verbergen die ik gedaan heb tot hun zaligheid?* Christus werd geopenbaard aan de herders, aan de wijzen in 't Oosten, aan Simeon en Anna in de tempel.

Zie, een engel verscheen hen. Maar hoe kunnen wij een Geest zien? Onze lichamen zijn geboren, maar de hun waren geschapen; ons vlees is voortgekomen uit de lendenen van Adam, maar hun wezens zijn bijzonder geestelijk geschapen; niet naar de natuur, maar door Gods vinger. Onze ziel verlevendigt het lichaam dat ze bezit, maar hun lichamen zijn niet bezielde door de adem des levens, maar zijn bewegende geesten, doch hier zichtbaar voor de aanschouwers. De verschijning des engels was hier niet verbeeldende, maar wezenlijk; want ziet de engel des Heeren was gezien van al de herders.

Maar waarom of deze geboorte des Zaligmakers niet verkondigd werd door mensen in plaats van des Heeren engel?

1. Gelijk een boze engel veroorzaakte, dat de dood in de wereld kwam, zulk een goede engel was een bekwaam en goed werktuig, om de tijding te brengen van zaligheid; want daarom heeft de Zoon van God vlees aangenomen, om de gevallen mensen te herstellen. Onze eerste ongehoorzaamheid was veroorzaakt door een boom, onze verlossing is uitgevoerd op de boom des kruises. Wij waren gewond door de lust van moeder Eva, maar genezen door de buikvrucht van Maria. Hier was boom voor boom, en vrouw voor vrouw. Een boze Geest verzocht ons tot ons verlies, daarom is een goede Geest ijverig om te dienen als werktuig tot onze herstelling. Daar is engel voor engel.
2. Zij waren uitnemend bezig om Christus te openbaren aan de wereld, door velerlei wegen. Dus verscheen een engel aan Maria en Jozef, na Jezus' geboorte aan de herders. Zij verrichten goedwillig alle goede dingen aan ons in de strijdende kerk, omdat wij de engelen Gods zullen gelijk zijn, in de dag van Christus' tweede verschijning en komst ten oordeel. Wij zullen samen de Heere loven, en leden zijn van een triomferende kerk, voor eeuwig. Wij zullen een geestelijk gezelschap uitmaken, om hiernamaals de Halleluja's te zingen. Engelen maken een samenkomst met ons, en zijn getuigen van ons gedrag in Gods huis. Dat ons moest zijn als een poort van de hemel. Waar is dan uw eerbied, uw lichamelijke vernedering, als u komt tot Gods huis? Durft u enig onbetamelijk ding doen, daar de engelen als getuigen tegenwoordig zijn?

Nu, de heerlijkheid des Heeren omscheen hen van rondom. God deed een groot licht schijnen in die plaats, die de nacht voor de herders zo helder maakte als de dag. Wanneer een klare wolk doorbrak, en helder scheen in de toewijding van Salomo's tempel, de tekst zegt, 1 Kon. 8: 11: *De heerlijkheid des Heeren vervulde het huis des Heeren.* Het was niet voegzaam dat de wezenlijke heerlijkheid van God, die geen mens in dit leven kan genaken, door ons zou gezien worden; - wij mochten zeggen zoals Manoach: *Wij zullen sterven, omdat wij God gezien hebben;* - Die zegt: *niemand kan Mij zien en leven.* Hier was de vertroosting van een lieflijk licht, als de schaduw en voorloper van de heerlijkheid. Ziet dit in enige overeenkomst:

1. In de verheerlijking van onze Zaligmaker op de berg, Zijn aangezicht blonk en scheen als de zon, en Zijn klederen waren wit als het licht of als sneeuw, hoewel Christus nog niet verheerlijkt was; Zijn lichaam had nog niet de onverderfelijke aangedaan. Het was het welbehagen van Zijn Godheid, op die tijd zo van gedaante te veranderen, Zijn aangezicht en klederen; want van de vereniging Zijner Goddelijke natuur, werd de plaats rondom uitwendig met Zijn heerlijk licht beschenen.

2. In de opstanding, wanneer ons vlees zal bekwaam zijn om een inwoner van de hemel te wezen, niet alleen het aangezicht, maar het gehele lichaam des mensen, zal gezien worden op een triomferende wijze, gelijk een pilaar van licht, met onuitsprekelijke schoonheid, zal van de ziel doorstralen, tot sieraad van 't lichaam. Zo lees ik Dan. 12: 3, dat de wijze en Godzalige zal schijnen als het uitspansel van de hemel, en die er velen gerechtvaardigd hebben; als de sterren voor eeuwig.
3. God werpt een straal van eer en glorie op hen, als Hij hen verkwikt en beschijnt met Zijn Goddelijke tegenwoordigheid. Als in de veertig dagen, dat Mozes was op de Berg, tweemaal kwam hij neer om te spreken met de kinderen Israëls, wanneer hij niets veranderd was; maar wanneer de Almachtige voorbij hem ging, en Zijn machtige Naam in zijn oren klonk, als Mozes neerkwam, glinsterde het vel van zijn aangezicht, en 't volk was vervaard om hem nabij te komen. Exod. 34: 30. Gods schijnende Majesteit, waarin Hij verscheen, maakte Mozes' aangezicht glinsterende. Stéfanus de martelaar, had zulk een straal van Christus' heerlijkheid, als de zon zijn aangezicht bescheen, en al die in de raad zaten zagen zijn aangezicht, als dat van een engel. Hand. 6: 15. 4. Er heeft een verlichting niet alleen de persoon beschenen, maar ook wel de plaats door een hemellicht, daar zij stonden op de dag; welk licht veel heerlijker was, als de helderen dag die zon beschijnt, gelijk Saulus op de middag, als hij naar Damaskus reisde. Hoort zijn eigen getuigenis voor Agrippa, Hand. 26: 13. *Des middags, o Koning! zag ik op de weg een licht van de hemel, boven de klaarheid der zon, schijnende rondom mij, en al die met mij reisden.* Zo was het hier met de herders op Jezus' geboortedag, als zij de wacht hielden over haar kudde bij nacht, de heerlijkheid des Heeren omscheen hen van rondom. God heeft het licht geschapen, om Zijn Eigen werk te verheerlijken, en Zijn heiligen geformeerd om Hem te prijzen en Zijn lof te vertellen.

Dus trok de Heere God dit heerlijk kleed aan als een licht om uit te drukken de majesteit van Zijn Zoon, die nu geboren was, om de wereld te zaligen. Het vermindert niet Zijn uitstekende grootheid, omdat Hij ligt in een kribbe, maar men acht Hem hoog, bij dit teken van de hemel, dat zo de heerlijkheid des Heeren rondom schijnsel gaf over Jezus' geboorte. Nederigheid mag zich gering vertonen voor ons gezicht, maar die is heerlijk in de ogen Gods. Hij ziet op die verootmoedigd is en verbrijzeld van hart. *Want alzo zegt de hoge en verheven God: Ik woon in 't hoge en verheven, opdat Ik levend make de geest des nederigen, en verkwikke 't hart des verbrijzelden.* Die de hemel heeft tot Zijn troon, en de aarde tot Zijn voetbank, wil zien op zulk een verslagene van geest, die voor Zijn Woord beeft. Jes. 66: 5. De Vader werd vergeleken bij 't licht in 't uitspansel, en Christus Zijn eniggeboren Zoon bij 't licht der zon, en zij willen samen woning maken bij die Hem liefhebben en Zijn Naam vrezin, voor die zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen. Mal. 4: 2.

1. Hieruit blijkt, welk een bekwame straal van uitstekend licht deze boodschap der engelen vergezelschapt, tot vertoning van de Zoon Gods. Aanmerkt dit toch behoorlijk, dat de heerlijkheid van God is de beste viering van de menswording van Zijn Zoon, waarnaar uw blijdschap moet gericht zijn, in matigheid en ootmoedigheid, alsof des Heeren heerlijkheid rondom u was. Immers het Koninkrijk Gods bestaat niet in spijs en drank, maar in gerechtigheid, vrede en blijdschap, door de Heilige Geest; die zijn liefde uitstort in de harten der gelovigen, die met Hem verenigd zijn. Christus was gekomen om zalig te maken dat verloren was. Laat deze kostelijke tijd geen gelegenheid geven tot verlies, in plaats van winst, en tot bevordering van uw zaligheid. Looft God in de vergadering van Zijn volk, prijst Hem, en heiligt de Heere in 't binnenste van uw hart, door een heiligen wandel, in uw liefdadigheid omtrent de behoeftigen. Dit is God te verheerlijken, en de Christelijke onderhouding van Jezus' geboortedag in vrijheid en blijheid. *Maakt dan de Heere met mij groot, en laat ons samen Zijn Naam belijden,* Ps. 34: 4.

2. Deze lichte verschijning rondom de herders, is een schaduw van 't heerlijk licht van het Evangelie. De wet van Mozes was gegeven aan het volk Israëls als de berg Sinaï vol mist was, en donkere pilaren van rook, want daar waren vele dingen aan dat Joodse volk overgeleverd, die omwonden waren met duistere zwachtels van schaduwen en voorbeelden, maar de getrouwheid van het Evangelie is zo klaar als het licht, en de rechtvaardigheid van Gods beloften als de middag. De wet was een kaarslicht voor de voet; want Salomo zegt, Spr. 6: 23. 't Gebod is een lamp, niet alsof het een heldere brandende lamp was, maar een kaars of fakkel, zoals David zegt, Ps. 119: 105: *Uw Woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad*; alsof de oude wet maar had geweest een kaars onder een maat. Maar het Evangelie is zo groot als de zon aan het uitpansel, een kaars op de kandelaar, een licht op de berg, dat rondom schijnt, waardoor de gehele kerk (Christus' familie) geheel verlicht wordt, gelijk een kaars die lustig brandt, aan ieder mens die in een kamer is, licht geeft, maar niet verwarmt. De wet was een kaars, waarbij men lezen kon, en de wil Gods leren kennen; maar het Evangelie geeft licht, niet alleen, maar ook warmte en verkwikking, ijver en blijdschap, aan die het ontvangen; gelijk het is in 't volgende vers:

3. *Ziet ik breng u goede tijding van grote blijdschap, dat die Evangelische engel goed maakt. Want u is geboren de Zaligmaker, Christus de Heere.* Het licht beschijnt uitwendig de herders, en inwendig in hun harten, dat is rondom in ziel en lichaam.

O, allen die u inbeeldt dat het licht van het Evangelie u beschenen heeft, zowel als anderen; u kent Christus en Zijn verlossing, en gij denkt dat is genoeg voor u. Maar vindt u enige troost daarin? Bent u warm, en daardoor brandende gemaakt, gelijk de Emmaüsgangers zeiden: *Brandden onze harten niet, als Hij ons de Schriften opende?* Als u koud bent in uw belijdenis, en niet zorgvuldig, welke weg de godsdienst staat of valt, onverschillig door welke weg Christus wordt gediend, dan schijnt het licht niet rondom u; gij hebt het van buiten, maar niet van binnen.

De donkere nacht werd opgehelderd door een schijnende wolk op de geboorte van onze Zaligmaker, dat betekende, dat Hij zou zijn een licht van vertroosting voor die zaten in de duistere nacht van vervolging en ellende. Maria Magdaléna kwam vroeg tot het graf, als het nog duister was; zij weende en klaagde, omdat zij Jezus' lichaam niet vond; en ziet het was nog zeer vroeg en donker, een tijd om de droefheid te vermeerderen; maar ziet een engel wiens aangezicht was als het licht, en zijn klederen wit als sneeuw, verlichtte haar hart, en vervrolijkte haar geest, omdat Christus was verrezen uit de doden. Dus gaat het licht op voor de rechtvaardige, en blijdschap voor de oprechte van hart; want die met tranen zaaien, zullen met vreugde maaien.

Neemt een ander teken van droefheid, dat gehoord werd aan de poort van de dood; Petrus werd geketend, bewaard in de gevangenis. en had een slechte plaats in de laagste kerker, een donkere hoek; nochtans komt er een engel tot hem, voor het uur waarin hij de dood verwachtte, welke lang voor de morgenstond was, en een licht scheen in de gevangenis, Hand. 12: 7. Hoewel geen uitwendige straal van licht wonderbaar op de heiligen schijnt, op hun ketens en in hun gevangenis, nochtans de vertrooster de Heilige Geest, laat niet na hun duisternis van binnen op te klaren; in 't midden van hun droefheid komt Gods barmhartigheid hun ziel verkwikken. door 't licht van des Heeren genade en goedertierenheid, die hun beter is dan het leven. Ps. 63: 4. De martelaren die verbrand werden, gevoelden dikwijls onuitsprekelijke troost en vreugde van boven in hun vurige beproeving; de vlam die hen verteerde, was een schijnend licht des engels, om hen van rondom te bestralen en te vertroosten. Dus gaat de oprechten het licht op in de duisternis, zij hebben overwinning tegen de geestelijke vijanden, en de vrede met God die alle verstand te boven gaat.

4. Laat ons dit gebruik maken van de eerste komst van onze Zaligmaker in de wereld, in 't vlees, hetwelk Paulus doet van Zijn tweede komst in heerlijkheid. 1 Kor. 4: 5, De Heere komt, die de verborgen duistere dingen zal aan 't licht brengen, en openbaar maken de raadslagen van het hart,

en dan zal ieder mens lof bij God hebben. De allerverborgenste dingen zullen dan openbaar in 't licht gesteld worden, en de gedachten van alle harten voor Hem ontdekt, Ps. 7: 10: *De rechtvaardige Heere beproeft de harten en de nieren.* God trekt uit al wat in onze borst verborgen ligt, zijn kennis schijnt in de donkerheid van onze harten alsof het licht was. Christus kon de overlegging van Nathanaëls hart en gedachten zien; zeggende: *Ziet waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is.* Waarop Nathanaël beled: *Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls.*

Helaas dat wij zo voortgaan in duisternis, en niet verstaan dat de ongerechtigheid van de straf en 't oordeel zal achtervolgd worden; ziet de ontdekking van Achans diefstal, en Gehazi's ontrouw. Hoewel u denkt het is nacht, en niemand ziet het, maar Gods heerlijk licht is rondom u.

5. Zo haast als de wereld was gezegend met de geboorte van dit heilig Kind, God en mens, deden de engelen hun witte klederen aan, de lucht was klaar en helder, de duisternis klaart op. *Daarom laat ons afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts, en wandelen als kinderen des lichts.* Onze lichamen moeten kuis en rein zijn, omdat Jezus onze natuur aannam, en die gezegend heeft. Gods Woord moest men met meer eerbied horen, omdat Christus het gepredikt heeft. De aarde moest een heilig land zijn, omdat Jezus die betreden heeft. Onze wandel moet eerbaar zijn als van de kinderen des daags, omdat de Opgang uit de hoogte ons bezocht heeft. De heiligen zijn zowel als de engelen in een staat des lichts, waarin zij kennen gelijk zij gekend zijn, hoewel duister als in een spiegel, zien de heerlijkheid des Heeren. Het Evangelie van genade is een goudmijn van licht en heerlijkheid. Het is niet de schuld van het Evangelie, maar van onze eigen duisternis, zo wij daaruit niet leren aandoen het ware bruiloftskleed. De Apostel Paulus noemt het *de Heere Jezus aan te doen.* Wanneer het geweten overtrokken is met de duisternis van verzoeking, vlucht zij tot de spiegel der genade, en herstelt zich door daarin te zien. Als een wijs dienstknecht niet wil gevonden worden met schuld in de hand, wetende dat zijn Meester nabij is, zo moeten wij onze zaligheid uitwerken, terwijl het dag is, en daarin eerlijk wandelen, als getrouwe dienstknechten, die hun heer verwachten; en weten niet hoe nabij zijn komst is in Majesteit. Ieder kind des lichts wil zijn lamp brandende hebben in zijn hand, en daarbij zal uw Heere en Meester weten dat gij zijn discipelen bent, zo gij de waarheid spreekt, en komt tot het licht, alsof de heerlijkheid des Heeren rondom u was. Zoekt zo Hem te genieten die is, licht van licht, God van God, en te wonen met Hem in die stad die geen zon noch maan nodig heeft, want de heerlijkheid Gods verlicht hen, en het Lam is haar kaars. Dan kan men zeggen met Paulus, Kol. 1: 12: *Dankende de Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erfenis der heiligen in 't licht.*

Er zijn verscheidene voorbeelden, door welke men weten kan of het licht van het Evangelie ons beschenen heeft; en als Hij zich openbaarde, dingen gezien heeft, die men anders niet zien noch horen kon, 1 Kor. 2: 9; 2 Kor. 12: 5. Dat kan men niet zien niet horen; maar mogelijk bedenken; doch dit ook niet, want al waren er duizenden voorbeelden, dat kan men niet uitdrukken, dan door een sterk geloof, gelijk Mozes had, Hebr. 11: 25 27. Hij ziet Christus, die arme mens; maar alle dingen moest Hij verlaten; hij doet het ook; want hij zag de Onzienlijke, en daarom zo verachtte hij de schatten van Egypte, en achtte Christus' smaadheid meer rijkdom, dan een zoon van Farao's dochter genoemd te worden; willende liever met Gods volk versmaad en veracht zijn; want hij zag op de vergelding des loons, terwijl Gods heerlijkheid hem omscheen en versterkte.

Dit kan ook bewezen worden uit zwakke gelovigen, uit tweeërlei werking van dit gezicht.

(1) Bijzondere vergroting van de zonden in hen. Hoe komt het, dat gij die duisterheid kent, en u zo verdoemt? Dat komt omdat gij Christus' heerlijkheid ziet; want als men twee strijdende dingen bij elkaar stelt, zo blijkt 't best het onderscheid; en als gij ook Jezus' heerlijkheid ziet dan kent gij het meest uw boosheid. Dat staat in Jesaja 6: 4. Hij zag Christus op de troon, en toen hij zijn zonden zag, toen zag hij Christus, en roept uit: *Wee mij, ik verga, want ik ben een mens van onreine*

lippen, en mijn ogen hebben de Koning der heerlijkheid gezien. Hoe meer gij uw zonden ziet in haar gruwelijkheid, is dat een klaar teken dat Christus in Zijn heerlijkheid u geopenbaard is; wanneer men met Job zegt: *Nu zien U mijn ogen, en ik heb berouw in stof en as.*

- (2) Een andere beweging is verslagenheid, en die nederwerping van hun ziel voor Christus. Zo doen hier de herders, *zij werden bevreesd.* Waarom? Zij werden verlicht; gelijk Paulus, Hand. 9: 3. 4, Hij, bevende en bevreesd geworden zijnde, riep uit: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Waar komt u dit vandaan? Gij werpt u neer, omdat u Hem ziet, en daarom, durft u zo niet tot Hem komen.* Want dat is een vast bewijs dat Christus met Zijn heerlijkheid aan u geopenbaard is; want daarom werpt gij u zo neer tot in de hel toe, en durft Christus niet aanzien. Zou ik tot zulk een Zaligmaker durven komen, daar ik zo boos ben? Ziet gij dan wel, dat aan de zwakste ziel Christus' heerlijkheid geopenbaard is? Omdat ook die zich onwaardig acht, en daarom schroomt zij.

De reden waarom dit zo zijn moet, dat Christus Zijn heerlijkheid aan zo een openbaart, zijn genomen gelijk als van het lichamenlijk gezicht: dan ziet men een zaak als zij niet is uit ons gezicht, en dat goed is, en wanneer de lucht klaar is, dat men in 't licht gesteld is; en zo is 't hiermee, om deze redenen:

1. Omdat Christus ons wordt nabij gebracht, en zoals Hij inderdaad is; want anders was het duivelsbedrog, daaronder te komen, 2 Kor. 11: 14. Indien men Hem nu ziet als Hij is, moet het wezen in een hemelse en Goddelijke heerlijkheid; want 1 Kor. 2: 8, *Hij is de Heere der heerlijkheid.* Ja, Hij is 't afschijnsel van Gods heerlijkheid, Hebr. 1: 3. Indien men nu een afdruksel van de zon had, hoe heerlijk zou dat zijn. Volgens Matth. 17: 3 7, de wolk heeft hen overschaduwd; en een stem uit de hemel riep: *Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb; hoort Hem!* En de discipelen, dit horende, werden zeer bevreesd. Deze geschiedenis komt in verscheiden dingen met onze tekst overeen. Ziet Openb. 1: 16, 17. *En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand; en uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aangezicht was, gelijk de zon schijnt in haar kracht. En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten; en Hij zei: Vrees niet; Ik ben de eerste en de laatste.* Als Christus Zich zo laat zien en horen, zo moet dan ook Zijn heerlijkheid daar zijn, als Hij zich vertoont aan de ziel, en als die de Koning ziet in Zijn schoonheid.
2. Omdat Hij ons de ogen opent, en verlichting geeft in het verstand, om te zien de hoop zijner roeping, en de kracht van Zijn heerlijkheid, Ef. 1: 17. Als God dit niet doet, dan ziet men niet; maar als Hij zich aan ons openbaart, dan doet Hij de schellen van de ogen vallen, Hand. 9: 18. Want de duivel blinddoekt de mensen; en daarom zien zij dit niet, omdat het Evangelie voor hen bedekt is, zodat de God van deze eeuw hun zinnen verblindt, opdat hen niet bestrale het heerlijk licht, in 't aangezicht van Jezus Christus, 2 Kor. 4: 4. Maar God opent ons de ogen, en geeft verlichting van de kennis der heerlijkheid. Hand. 26: 18, *Om hun ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof.* Dan gaat de hemel open, als hij Christus aan ons openbaart, ons de ogen opent, om Hem terdege te zien; want hoewel wij hier niet zo klaar in graden zien, als hierna, 1 Kor. 13: 12. Zo zullen wij Hem nog eens van nabij zien en kennen.
3. De middelen, waardoor dit heerlijk licht de ziel beschijnt, zij is geestelijk, en krachten die de Heere ons heeft ingestort. De oorzaak is de Geest, die ons de ogen opent, en alle mist doet verdwijnen: want als men open ogen heeft, en 't licht vol dampen en nevels is, dan kan men niet zien; maar de Geest doet die mist in ons verdrijven. 1 Kor. 2: 9, 10: *Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft die, die Hem liefhebben.* Doch God heeft het ons geopenbaard door zijn Heiligen Geest. Dan schijnt de Heere mee in onze harten, om te geven verlichting van de kennis der heerlijkheid

Gods, in 't aangezicht van Jezus Christus; Wiens heerlijkheid wij dan zien, en worden naar dat zelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.

Tot ontdekking

Dit moest dienen tot ontdekking van die deerlijke staat van velen onder ons. Waar Christus als onze Zaligmaker komt, daar komt Hij met een bijzondere vertoning van zijn heerlijkheid. Hoe is 't nu met u? Is Hij u al heerlijk voorgekomen? Zo gij u nauw onderzoekt, twijfel ik niet of velen zullen zich beschaamd vinden; als namelijk:

1. Die Christus niet zien met de heerlijkheid Gods. Velen zien in Jezus wel wat heerlijks, maar niets Goddelijks. Ik vraag u: ziet gij wel meer in Christus dan in een ander? Velen menen alles wel te zijn, hun hart gaat open, maar 't is niet zulk een verheuging, als ziende in Christus Gods heerlijkheid. Joh. 5:34: *Doch Ik neem geen getuigenis van mensen aan; maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.* Zij verheugen zich er mee, evenals de Joden voor een korte tijd; met velen, ook voor de tijd, was 't heerlijk, maar niet in die heerlijkheid als van Gods Zoon, want het duurt niet lang.

2. Die niemendal in Hem zien, geen gedaante om Christus te begeren, Jes. 53: 2. Wat besef hebt gij van Jezus' heerlijkheid, die nu zit en slaapt, terwijl die u verkondigd wordt. Als er een engel nu hier tegenwoordig was, zou u wel slapen, gelijk u nu doet, terwijl ik Christus aan u zoek te openbaren? Maar u kent Christus niet in Zijn heerlijkheid. Anderen willen om Jezus niet een stip van een kleine zonde laten; zouden die in Christus wel enige heerlijkheid zien? O nee! want dan zouden zij al die dingen van de wereld graag om Hem verlaten.

3. Zij verachten Christus; Hij is hun een steen des aanstoets en een rots der ergernis, 1 Kor. 1: 21, 22: *Want nademaal, in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend, door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die geloven; omdat de Joden een teken begeren, en de Grieken wijsheid zoeken. Doch wij prediken Christus de gekruisigde, de Joden wel een ergernis, en de Grieken een dwaasheid; maar die geroepen zijn, is het een kracht Gods, en de wijsheid Gods.* Hier zijn wel duizend mensen, die wij in Christus' Naam gebeden hebben, als een gezant Gods, zij wilden zich met Hem laten verzoenen; maar zij willen niet horen, en zo verachten zij Hem.

4. Die zich schamen Christus te belijden. Ziet u Zijn heerlijkheid, gelijk die is, en schaamt gij u Zijner? Zou gij u wel een Koning schamen? Paulus schaamde zich het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid, een ieder, die gelooft, Rom. 1: 16. Hoort wat Jezus zelf zegt, Lukas 12: 8: *Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods, maar wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods.* Schaamt gij u Christus? U kent Hem nog niet. En dat doen allen, die geen armen en zieken bezoeken willen. Maar als gij u Christus schaamt om boze mensen, hoe zouden die dan tot Christus gaan, om zijn heerlijkheid? Schaamt u niet, want Zijn heerlijkheid ziet u niet.

Die zich hieraan schuldig vinden, moeten dit bedenken.

- (1) U hebt geen deel aan Christus; tot anderen die dit zien, kan men zeggen dat Christus voor hen geboren is, gelijk de engelen zeiden tot de herders; maar gij die het niet ziet, voor u is Hij nog niet gekomen. Ik zal van Christus spreken, als van de Geest der waarheid, Joh. 14:17: *Welke de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, noch kent Hem niet.*
- (2) 't Is een vast bewijs van gruwelijke ongelovigheid. U mag zeggen wat u wilt; wij zijn gelovigen, en wij zijn zo vele jaren lidmaten geweest. Nochtans dit zeg ik tot u: *gij gelooft niet.* Jes. 53: 1: *Wie heeft onze prediking geloofd?* In plaats van Jezus te achten, zo verachten zij Hem. Arme ongelovige, voor wie 't Evangelie bedekt is, 2 Kor. 4: 3.

- (3) U bent in dezelfde verblinding met de Joden, hebt geen gezicht van Christus, maar bent zo blind als mollen; want zij zagen geen heerlijkheid in Hem, en waren blind, doordien hun harten zijn verhard geworden; want tot op deze dag blijft hetzelfde deksel in 't lezen des Ouden Testaments, zonder ontdekt te worden; hetwelk door Christus teniet gedaan wordt, 2 Kor. 3: 1.4. O wee u, die dit niet zien, en dat deksel ligt op uw hart.
- (4) U bent arme schepselen, en slaven van de duivel. 't Is hard, maar waarachtig, 2 Kor. 4: 4, In wie de God van deze eeuw de zinnen van die ongelovigen verblind heeft, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is. Ziet gij arme mensen, de duivel verblindt u, en die heerst over u.
- (5) Dat is de oorzaak dat velen in de zonden blijven; uw onkunde maakt dat gij nu zo vele zonden doet. Indien u Christus kende, zou u nog zondigen willens en wetens? Dan moest u erger zijn dan de Joden die zulks doen zouden, waarom Christus gestorven is. *Hoe zult gij ontvlieden, indien gij op zulk een grote zaligheid geen acht geeft?*
- (6) Die heerlijkheid zal u verderven in de dag des oordeels. Hij zal komen om wraak te doen over degenen die Hem niet kennen, en het Evangelie van Christus ongehoorzaam zijn, zowel als die Heere der heerlijkheid; *waarom zij tot straf zullen lijden het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte: wanneer Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijn heiligen, en wonderbaar in allen die geloven, 2 Thess. 1: 8- 10.* Nu lacht men daarmee, maar de tijd zal wel komen, dat gij zult schreien.

Kentekenen

Beproeft u dan. Is het zodat Christus zich openbaart aan de zielen van Zijn kinderen en daar zijn heerlijkheid vertoont? Ziet dan toe, hoe het met u gesteld is; daarom zal ik enige merktekenen geven, om te weten of het zo met u is.

1. 't Blijkt uit zekere eigenschap van dit gezicht van Christus' heerlijkheid, daaruit kunt u weten of uw gezicht al goed is, *indien gij alle dingen niet acht, maar die veracht, als drek en schade acht, om de kennis van Christus, Filip. 3: 7, 8.* Mozes achtte Jezus' smaadheid meer rijkdom te zijn, dan al de schatten van Egypte, Hebr. 11: 21. Indien de wereld voor u staat, gij nochtans nevens God in Christus niets hebt, noch lust en bemint in hemel of op aarde, acht dat niemendal. Zo was het met de herders, wanneer dit licht van Christus' heerlijkheid hen omscheen, zo dachten zij niet om hun goederen, en zijn daarover niet bekommerd. maar zij verachten dit alles. En zo is het ook met de minste ziel der kleinste gelovigen, die Christus gezien heeft; alle dingen verachten zij om de uitnemende heerlijkheid van Christus, zij zijn door het zien van die dingen zo aangedaan, dat ze alle dingen niemendal achten; want in Christus Jezus zijn duizendmaal meer dingen dan in die lichamelijke dingen.

2. 't Gevolg van die uitwerking is dat men volstrekt alles verloochent, en Christus volgen moet. Was hier een lasteraar, een bespotter en vervolger, aan wie Christus zijn heerlijkheid openbaarde, dan valt hij voor Zijn voeten neer en aanbidt Hem. Paulus blaast vervolging, moord en bedreigingen tegen Christus; maar als hem dit licht omscheen, gaat hij Christus volgen en aanbidt Hem, Hand. 9: 45 5. Is het zo niet met u gelegen, als gij Hem ziet? Dan verlaat men alles; maar gij die nog iets hebt, waar gij uw vertrouwen op stelt, en uw hart gerust stelt buiten Christus, u hebt Jezus' heerlijkheid nog niet wel gezien.

3. De oorzaak waarvan dit zien van Jezus' heerlijkheid komt, moet niet aards zijn, want het rijk van Christus is niet van de aarde. Zijn rijk is niet van deze wereld. Lukas 17: 41. Alle uiterlijke dingen moeten weg zijn, maar het moet komen tot het geestelijke gevoel, dat Christus onze Zaligmaker is,

wij moeten alle aardse en zienlijke dingen wegwerpen, en het moet alleen zijn geestelijke heerlijkheid zijn, als Mozes. Hebr. 11: 27: *Hij hield zich vast, als ziende de Onzienlijke.* 2 Kor. 3: 18. *Wij, met ongedekt aangezicht, zien als in een spiegel, de heerlijkheid des Heeren, en worden naar dat beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.* Christus in de krib doet mij nog verblijden, bij de beesten; daar zie ik niet op, maar alleen in Christus als mijn Zaligmaker. Indien het zo is, dan kunt gij u verzekeren, dat u Christus' heerlijkheid wel gezien en ontvangen hebt.

Troost

Dit dient tot vertroosting voor alle zielen die zodanig gesteld zijn.

1. Wees geestelijk zorgeloos. Beeft gij? *Vrees niet*, gelijk de engel zei tot Johannes, Openb. 1: 17, 18. Stoute zielen vrezen, maar u moet niet vrezen, die zo de heerlijkheid van Christus ziet.
2. Wees blijde. Wij verkondigen u grote blijdschap. In de tijd van Esther was er licht en blijdschap bij de Joden, dit moet bij u ook wezen, over de nieuw geboren Koning Jezus, en zoveel meer de bediening des Geestes zal in heerlijkheid zijn; 2 Kor. 3: 8, 9, *Want indien de bediening der verdoemenis heerlijk geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.* O, wees blijde; want vreugde is gezaaid voor de treurigen, en blijdschap voor de oprechten van hart. Ps. 97: 11, 3. Een heerlijke ziel is 't die dit ziet. 2 Kor. 4: 6: *Want God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis, der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus.* Dit had zulk een gezegende uitkomst in de gelovige Hebreëen, hfdst. 10: 34, dat ze de beroving hunner goederen met blijdschap aanzagen, wetende dat gij hebt in, uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen. Zo bent u heerlijker dan iemand kan wezen, om deze reden:
 - (1) De engelen dienen u. Al bent u arm, gij wilt een beter Vaderland zoeken, en bent begerig naar 't hemelse. Daarom schaamt zich God niet, uw God genoemd te worden, die Zijn dienstknechten zendt tot dienst van die de zaligheid zullen beërven. Waarom de Heere Jezus een grote prijs op hen stelt; zeggende: *Ziet toe dat gij niet een van deze kleinen veracht; want Ik zeg u, dat hun engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is,* Matth. 18: 10. Nochtans die helden staan u ten dienste.
 - (2) Het Evangelie van Christus, en alle beloften die in Hem zijn ja en Amen, Gode tot heerlijkheid, die zijn voor u, om u te verkwikken. Jes. 60: 1: *Staat op, wordt verlicht, want ziet uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.* De engel zei: *Ik verkondig u grote blijdschap.* Immers gij zijt van Christus, en Christus is Gods. Ja, God is uw Vader, en u bent Zijn kinderen; erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus. Zo bent u dan heerlijk.
 - (3) Jehovah's heerlijkheid is al in 't midden van u, en bestraalt u met de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is, 2 Kor. 4: 4, want die is 't die u de ogen verlicht. O, wat is dit een heerlijke zaak, als de Heere komt met Zijn licht in u! U weet wat de discipelen gebeurde, als zij met Christus op de berg waren, en Zijn aangezicht blonk als de zon, en zo zijn heerlijkheid zagen. O, gelukzalige zielen, waarin Christus door het geloof woont, terwijl gij in liefde geworteld en gegrond bent. Ef. 3: 17, Hij heeft een licht in u doen opgaan, en dat licht zal die heerlijkheid altoos vertonen.

Maar een nederig Christen zegt wel: *Ik zie nog zo weinig in Christus.*

Dat is waar, maar u ziet nog al wat in Christus; gij ziet uw gruwelijke zonden, en dat Jezus is het Lam Gods dat de zonden wegneemt, en een verzoening is geworden voor onze zonden. Als gij maar wat ziet, zo hebt gij nog al gezicht, maar anders hebben wij allen dit gebrek, dat wij nog weinig zien, en soms niemendal van deze heerlijkheid. Doch 't is wat anders dat ze ons omschijnt. Christus was bij de Zijnen, ofschoon zij Hem niet kenden. Lukas 24: 16. En of gij wat ongemak in uw ogen hebt, zo moet gij daaruit niet besluiten dat uw oog uit is, maar Christus staat al vaardig om u Zijn

heerlijkheid te vertonen. Hoogl. 2: 7. Al schuilt Hij voor een tijd achter de tralies, nochtans Jezus' heerlijkheid is zowel bij u, als Hij zelf, tot aan 't einde van uw leven, zo lang u in de wereld bent.

Een kleingelovige is dikwijls vreesachtig, en zegt: *ik vrees dat mijn licht uitgaat: want het is zo klein, als maar een flikkering in mij.*

Toch weet, hoewel de maat niet even groot is, de grond is in uw ziel; want dit ziet gij nog altijd, dat, ofschoon uw licht klein is, God nog voor u zorgt. Werpt dan uw zorg op Hem, en vreest niet. U moet nu door geloof wandelen; en niet door aanschouwen, 2 Kor. 5: 7. Komt daar een gezicht, dat ongemeen is, of als de hemel in u komt, beeld u die niet altijd in, ofschoon u zegt, 't is goed hier te zijn, en tabernakelen wilt bouwen. Matth. 17: 3. Verheft uw hart naar Boven.

Dus doende zal de Heere u bij de hand nemen, u hier leiden door Zijn raad, en hiernamaals opnemen in heerlijkheid, Ps. 73: 24. O, dat nu die zaligmakende genade Gods, die allen mensen verscheen, hen onderwijzen mocht alle goddeloosheid te verzaken, matig en heilig te leven! Titus 2: 11- 13.

Het is, mijn lieve vrienden, nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. maar als Hij zal geopenbaard zijn, die ons Leven is, dan zullen wij Hem gelijk zijn, en met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid: want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. *Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk. Amen.*

Toevoeging

De mensen zijn zeer ijverig bezig, zelfs ook wel 's nachts, in hun beroep; daar zij weinig arbeiden voor hun zielen. Dit is een beklaglijke en algemene dwaling, en erbarmelijke verdorvenheid, welke ontstaat:

1. Omdat hij gevoeliger is voor zijn lichamelijk, dan geestelijk gebrek. Hij zal 's nachts zijn kudde bewaren, maar dat zijn eigen ziel door de helse wolf wordt aangetast, dat gaat hem niet ter harte, omdat hij hoger noodzakelijkheid stelt in het een, dan in het andere.
2. Omdat hij 't geestelijk onderscheid mist, 1 Kor. 2:14, Dat komt ook met zijn natuur best overeen, die aards en verdorven is; die kennis en zorg heeft hij uit drang van zijn natuur, de andere moet hem van boven geleerd worden; maar de satan heeft hem verblind, en zijn rechteroog uitgestoken.

O, dat wij, die kinderen des licht zijn, zorg dragen, ziende hoe kostelijk onze ziel is, en hoe alles buiten Jezus vergankelijk is. Wij moeten bovenal arbeiden, en ons bekommeren over de zaligheid van onze zielen. Het gebeurt menigmaal, dat de mensen zichzelf afsloven in de wereld, en leven zonder rechte kennis en genieting van Christus, zijnde gerust en weltevreden, evenals de herders. Het komt hier vandaan:

- omdat de mens die inbeelding heeft, dat het wel is als hij zijn beroep naarstig waarneemt, even alsof de Heere niet meer van hem eist.
- Wegens de grote zorgeloosheid en boze gerustheid des mensen, behagen hebbende in zichzelf, en in zijn staat, die Christus niet kennen, en noodzakelijk om Hem te genieten.

Hoevelen zijn er onder ons, die dag en nacht arbeiden, maar 't is in de wind, die enkel gezet zijn op de aarde, Filip. 3: 19. Die dan gerust en vergenoegd zijn, Lukas 12: 19, evenals Lukas 4: 5, veel arbeid. Maar waar is Christus? Is uw zorg en arbeid om maar Christus te gewinnen? Velen zijn er die buiten allen godsdienst leven, slimmer dan heidenen; of als 1 Thess. 4:5. Anderen die op hun godsdienst vertrouwen, Jer. 7: 4: De tempel des Heeren zijn deze. Die Christus' gerucht wel gehoord hebben, doch zonder bescheiden kennis zijn. Die Hem in hun hersenen en mond maar niet in 't hart hebben, Matth. 7: 21. Die geen moeite willen doen om Hem te genieten, maar lui, lauw, en rijk zijnde, denken dat ze aan geen ding gebrek hebben, Openb. 3:17.

O! arbeidt om deze spijs, dat geestelijk brood des levens, dat uit de hemel is neergedaald, om zondaren het leven te geven. Tracht Jezus te kennen en te bezitten. Hij is die kostelijke Parel van grote waarde, Matth. 13: 46. Bent boven alles bekommerd om Christus, zoekt in Hem gevonden te worden, door Zijn gerechtigheid, die uit het geloof is, Filip. 3: 9. Hoe rijk, hoe vrolijk, hoe vruchtbaar moet u nu zijn, o gij Koningsdochter!

Uit vers 9.

Een mens weet van Christus, en de dingen der zaligheid niet recht, maar is onbekommerd over wedergeboorte, geloof en ware heiligmaking, voor dat het hem uit de hemel geopenbaard wordt, gelijk de herders. Zolang hij in de natuur is, zo is hij zonder verstand een dwaas, en buiten zichzelf, met de verloren zoon. Hij kan wel veel weten en nochtans een harteloos volk zijn, Jer. 5: 21. *Een botte duif zonder hart*, Hos. 7: 11. Zonder zorg en vrees; een zot en oplopende is zorgeloos omtrent het toekomende. Hij is blind, niet ziende, wandelt in de duisternis. 2 Petrus 1: 9; Jes. 59:10; Zef. 1: 17. Hij is dood, zijn oren zijn onbesneden; of hij die opendoet zo hoort hij nog niet, Jes. 42: 20. Hij is vol zotte inbeelding, rijk, alles is zijn, als de zotten en hij heeft niets.

1. Dit toont ons de jammerlijke toestand van de meest uiterlijke Christenen, die in deze staat zijn, zichzelf behagen, en alles goeds inbeelden; maar stelt hen op de proef, zij zullen als de dwazen geen redenen noch bewijzen weten te geven; anders willen wij tot hun overtuiging niet zeggen. Komt, zegt mij: bent u wedergeboren, bekeerd, hebt u geloof, zult gij na deze zalig zijn? Ik vraag u: *wat bewijs hebt gij daarvoor?* Nu staan zij verstomd, en openbaren hun ellendigen staat, zij weten niet hoe zich voor Koningskinderen uit te geven, dagelijks God als Vader aan te spreken, en geen bewijs te hebben, wat dwaasheid is dat!

2. Dit toont ons het uitnemende geluk van degenen die hun God kennen, want zij zijn tot zichzelf gekomen, en opgestaan, en weergekeerd, Lukas 15: 17; Ef. 5: 8. Zij hebben een verstandig hart, en weten wat tot hun vrede dient, 1 Kor. 2: 10. Zij zijn vol zorg en bekommering, dat zij na dit leven toch wel mochten varen. Zij zien hun blindheid, en Jezus' volheid, deugden, en schoonheid, en zoeken in 't licht van zijn aanschijn te wandelen. Zij hebben besneden harten en oren, om naar Christus te horen. Zij weten dat ze niets hebben van zichzelf, maar dat hun alles is geschonken. Zij menen dat ze niets ter wereld hebben, dat zij vele lasten en schulden hebben: zij zijn armen van geest, die hongeren en dorsten naar Jezus' gerechtigheid, alsof zij niets hadden. Die recht geloven wat te hebben, zullen goede reden uit Gods Woord bijbrengen, en blijken geven dat ze op geen zandgrond, maar op een goed fundament bouwen.

3. Dit doet ons vragen naar de oorsprong van dit onderscheid. In de vromen zendt God zijn engel, dat is iets buitengewoons; *zij hebben de zalving van de Heilige Geest, die hun alle dingen leert*, 1 Joh. 2: 27, *en geeft verlichte ogen des verstands*, Ef. 1: 17, 18; 1 Kor. 2: 10. *Neemt het stenen hart weg, en geeft een nieuw vlezigen hart*. Ezech. 36: 26. Werkt vrees en troost; gelijk de engel in de tekst. En dat is de eerste werking der genade, die hij gewaar wordt, en dan uitroept: *Wat zal ik doen om zalig te worden?* Hand. 2: 37. Hij zalft zijn ogen met Jezus' ogenzalf, en neemt de schellen af. Doorboort en opent zijn oren, om te vatten en op te sluiten in zijn hart, om voorzichtig te wandelen, Ef. 5: 15, 16. O wat zijn ze God ere schuldig! *Geef de Heere de eer Zijns Naams*.

U die dit mist, bidt om deze Geest, en om van God geleerd te zijn, Joh. 6: 45. Geef uw ziel geen rust, voor dat gij op goede gronden verzekerd bent van deze dingen.

Vers. 10.

Gelijk het eerste werk gewoonlijk naar de verlichting van de Heilige Geest is, vrees en bekommering, zo is ook het eerste en voornaamste werk van de Heilige Geest, die te troosten. Zij ziende op zichzelf, beginnen te vrezen; geen wonder is het dan, dat Hij troost; want dit is Zijn Eigen werk, om hen troostende te heiligen. Zij menen dat ze verloren zijn, en zijn zeer bedroefd en verschrikt; daarom: *vrees niet*. Zij weten niet dat ze zich verblijden mogen: daarom verkondigt hij hun grote blijdschap. Zij zijn dikwijls smartelijk en diep bedroefd, menen dat hun de blijdschap niet aangaat; zij weten, dat het zeldzaam is een begenadigde des Heeren te zijn; en wie weet of zij ook daaronder behoren, of zij ook van 't kleine kuddeke zijn. Hij zegt dan: *u, en ook alle volken, die klein en bekommerd zijnde, Jezus door 't geloof omhelzen*. Hij is voor u zowel als voor anderen geboren. Hij weet dat ze zich niet redden kunnen; daarom toont Hij tegen de zonden een Zaligmaker. Is de ziel belast met vele schulden, Hij toont ze de Christus, die hen verlost, leert, en waardig maakt, voor hen bidt, en als Koning hen leiden en helpen zal. Vreest zij een heirleger van zonden, voor de Satan, wereld, het vlees Hij wijst ze de Heere.

Weet ze niet waar, of hoe zij Hem vinden zal, het is in de stad Davids, in zijn beloften, die in Christus ja en amen zijn. Is de ziel twijfelachtig en ongelovig Hij geeft haar een teken, waar, en hoe Jezus gelegen is, en te vinden.

1. Verwondert u dan niet dat wij, die de bediening des Geestes en der verzoening hebben, ook last hebben om zulke bekommerde zielen te troosten, Jes. 40: 1, 2. Houdt dat voor geen vermetelheid. Ach! U verstaat de taal des Geestes nog niet.
2. Hoe kostelijk zijn Gods kinderen in zijn ogen, aan welke Hij zulk een grote eer en weldadigheid bewijst! ja zoveel zorg en moeite op Zich neemt, om hen te brengen tot die zaligheid, die Jezus voor hen verdiend heeft, Jes. 43: 4.
3. Hoe verkeerd doen zij dan, die zich met Rachel niet willen laten troosten, en dikwijls met hun ongelooft, het God en de mens moe maken, Micha 4: 8, 9; Jer. 31: 16. Alle vertroosting van zich afwerende, en zichzelf overgevend aan angstige klachten, en zelfs zondige tranen. Sion zegt: *de Heere heeft mij verlaten*.
4. Laat onze raad u behagen: dat, gelijk gij u ontziet te zondigen, door vele woorden en lusten, gij ook zorg draagt, hier niet te zondigen door ongelooft, noch Gods Geest, noch zijn dienaars komt te bedroeven, met Gods vertroostende woorden in uw ziel plaats te geven. O, veracht de dag der kleine dingen niet! Het minste woord der beloften is zulk een kostelijke parel. Zie toe, dat gij geen oorzaak geeft dat Hij zich voor u verbergt.
5. Arbeidt dan na deze voor uzelf, gelijk gij gedaan hebt tegen uzelf; ziet en kent uw recht aan Gods beloften, tegen het ongelovig vlees en de satan. Zeg met David, Ps. 42:12: *Wat buigt gij u neer, o mijn ziel! wat bent gij onrustig? Immers is God mijn heil: mijn ziel zwijgt Gode, van Hem is mijn verwachting*, Ps. 40. 18; 61: 3, 4; 62: 3, 4; 71: 20, 21.
6. Ja, acht uzelf onwaardig, dat zoveel moeite om u genomen wordt, dat de hemelse Majesteit zulk een worm gedenkt en boden des vredes tot u zendt. Dan ongelovig te zijn, is uw meeste en grootste zonde.
7. Gij troostelozen, laat dit u een sterke spoorslag zijn tot heiligheid, dan zult gij zeker zijn dat gij waarlijk getroost bent. De duivel en het vlees troosten om te zondigen, en lui te zijn, maar de Heilige Geest om de Heere te leven.
8. Hieruit blijkt, dat het leven der Godzaligen het beste, zoetste, geruste en vrolijkste leven is, Ps. 23 en 119: 65.

Vers 12.

De allerheerlijkste dingen Gods schijnen verachtelijk in 't oog van de wereld; de Zaligmaker, de Christus, de Heere ligt in een kribbe; wie zou Hem daar zoeken? En dat was nochtans het teken. En stelt ons zo voor, dat de tekenen en zegelen des genadeverbonds slecht zijn in 't aanzien: opdat de

mensen van iet tot niet, van wijs, dwaas worden, zichzelf verzaken, lerende hun geen grote dingen te zoeken. En zo legt Gods Geest Zijn schatten altijd in aarden vaten.

Hoeveel verschilt de wijsheid Gods van die der mensen! Die willen al van groten, wijzen, rijken, machtigen, pausen, kardinalen, aartsbisschoppen, koningen en keizers, geleerd en bestudeerd worden. Doch het zijn niet vele wijzen, rijken, noch machtigen; maar het dwaze van deze wereld heeft God uitverkoren, om de wijzen en rijken te beschamen, 1 Kor. 1: 26, 27. Dat wij dan dwaas leren worden, om Gode wijs te worden; verloochent uw verstand, gedraagt u als kinderen; leert dan uw harten van de wereld aftrekken, en uw goed en de zichtbare dingen niet te zoeken, maar alleen in Jezus. Stoot of ergert u niet aan de geringste van Jezus' navolgers en gelovigen. Veracht zijn dienaren niet, al zijn ze aarden vaten, van dezelfde beweging als andere mensen, ja soms arm naar de wereld; acht ze veel liefde en ere waardig om huns werks wil.

Vers 13, 14.

Waar wat goeds behandeld, gedaan of gesproken wordt, daar moeten wij ons terstond bijvoegen; want van stonde aan was er met de engel een hemelse heirscharen, God lovende enz. Pred. 4: 17; Matth. 18: 20. Dat is een teken dat wij Gods kinderen zijn, van dezelfde Vader, dat wij Gods Geest hebben; dat wij discipelen van Christus zijn, en dat wij eens bij de engelen zullen zijn.

1. Dit dient tot bestraffing van hen, die in godsdienst geen lust hebben; het Woord is hun tot een smaad; die het smaden, en lasterende zeggen, daar komen ketterijen uit voort. Liever is het dat ze met ijdele lieden verkeren en met goddelozen omgaan; dan zijn ze in hun element. O, laten wij ons anders gedragen, en veel gaan waar Christus is met zijn Geest en Woord; daar vindt men Gods vrede, zegen en leven. Dit is het rechte voorbeeld van de hemel, en zodoende doet men engelenwerk.
2. Hoe groot moet de heerlijkheid van de koning zijn, die zulke heerlijke heirlegers heeft! Geen vlees maar geesten; niet alleen vele duizenden der engelen, maar heirlegers; niet vele, maar een menigte der hemelse heirlegers, die Hem ten dienste staan, eren en verheerlijken. Wie zal zijn heerlijkheid met gedachten kunnen navolgen? *O hoe welgelukzalig is dan 't volk, wiens God de Heere is, 't volk dat Hij Zich ten erve verkoren heeft!* Ps. 33: 12.
3. Hoe dwaas zijn ze, die God tot hun God niet zoeken? Hoe ellendig die in de zonden voortvaren, en de Satan tot hun gezelschap hebben? O, laat ons trachten in Jezus te geloven, Zijn eer en glorie zoeken! Hij zal ons van alle schande verlossen, zijn heirlegers tot onze dienst bestellen, ons tot Zijn kinderen en erfgenamen maken, ja ons eens verheerlijken en doen blinken als de zon.
4. De inwoners van de hemel zijn vervrolijkt, en geven Gode ere, wegens zijn grote liefde tot de mens. Dit beschaamt zulke mensen, die nergens door bewogen, noch overtuigd worden, en die al dit grote heil zorgeloos verzuimen. 't Zij men op de fluit speelt, zij dansen niet; zingt men klaagliederen, zij wenen niet, maar zijn ongevoelig als de stenen, die over nietige dingen zich verwonderen, die zich over aardse dingen verblijden, die God nooit ere toebrengen, maar zich in de zonde verblijden.
5. O, wat een boos ding is een ongelovig hart! God berovende van Zijn eer, de ziel van blijdschap, God en de engelen bedroevende; en daarom zal God u wederom bedroeven. Dit moest u dienen tot ernstige opwekking, om anders te zijn. De engelen zijn blijde om u wentwil; zij hebben geen Verlosser van node, zij wijzen u de weg der zaligheid, wilt u die niet gaan? Dan doet u wat onbetamelijk, schandelijk en schadelijk is. God verwacht Zijn eer van u, Hij wil met u bevredigd zijn; want Hij heeft een welbehagen om de mens zalig te maken, ja de voornaamste zondaren; waartoe is Hij geboren, en in de wereld gekomen. Kust dan die Zoon, die waardig is dat wij Hem aanbidden, dienen, vrezen, lieven, loven en verheerlijken, tot in de zalige eeuwigheid. Amen.